

OD WYDAWCY

Oddajemy do Państwa rąk nową publikację Oficyny Wydawniczej POLCEN *Procedury inwestycyjno-budowlane*¹. *Podstawy BIM* autorstwa prof. dr. hab. Witolda Andrzeja Wernera oraz dr. inż. Zbigniewa Kacprzyka.

W **części I** poradnik w sposób syntetyczny, lecz jednocześnie kompleksowy przybliży potencjalnemu, jak też aktualnemu inwestorowi i projektantowi prawne oraz praktyczne meandry prowadzenia procesu inwestycyjno-budowlanego opartego na racjonalnie sformułowanym celu i kalkulowanych wynikach.

Unormowania prawne budowlanego procesu inwestycyjnego określają i porządkują podstawowe zasady zagospodarowania terenów i ładu przestrzennego, bezpieczeństwa budowli, ochrony uzasadnionych interesów obywateli oraz państwa.

Procedury o charakterze analiz rynkowych, choć nieobligatoryjne dla wszystkich, są coraz powszechniej podejmowane przez inwestorów w formie biznesplanów, których podstawowym celem jest określenie ekonomicznego sensu i opłacalności realizacji pomysłu inwestycyjnego.

Część II poradnika podejmuje temat BIM² (modelowanie informacji o budynku), którego koncepcja rozwinęła się na świecie w ciągu ostatnich kilkunastu lat i obecnie wyszła daleko poza pierwotne znaczenie swojej nazwy. BIM postrzegane jest teraz jako sposób na radykalną transformację i usprawnienie procesu inwestycyjnego. Wdrożenie BIM to przede wszystkim zmiany w procesie inwestycyjnym wsparte narzędziami cyfrowymi.

W książce autorzy wnikliwie omawiają m.in. następujące zagadnienia: ocenę ryzyka inwestowania, racjonalny program inwestycji, program kosztów i efektów procesu inwestycyjno-budowlanego, właściwą organizację realizacji inwestycji, analizę konsekwencji warunków zabudowy i zagospodarowania przestrzennego, opracowanie zgodnej z warunkami technicznymi i innymi przepisami prawa dokumentacji projektowej, organizację racjonalnego procesu realizacji samej budowy, przygotowanie zrealizowanego

---

¹ Praca stanowi nawiązanie do publikacji „Procedury inwestowania” autorstwa W.A. Wernera, wyd. OWPW.

² BIM – Building Information Modeling.

WPROWADZENIE

W hierarchii potrzeb ludzkich na pierwszym miejscu wymienia się: pożywienie oraz schronienie, które w historycznej ewolucji ludzkości przybiera formę budowy mieszkań, następnie obiektów zbiorowego przebywania i pracy ludzi. Z początkiem powstania pisma wiąże się zorganizowane działanie w wymianie dóbr materialnych, które prowadzą do rozwoju budownictwa o cechach inwestycyjnych, przynoszących dochody. Rozwój społeczny wymagał stopniowego porządkowania zasad i przepisów budowlanych zapisywanych w kolejnych kodeksach, np. Hammurabiego już w XVIII w. p.n.e., w Księdze Kapłańskiej Starego Testamentu, Kodeksie Justyniana z 529 r. i wreszcie w Kodeksie Napoleona z 1807 r., który m.in. stanowił podstawę przepisów budowlanych w Polsce w początkowych latach XX w.

Pojęcia **inwestowania**, we współczesnym rozumieniu tego słowa, można się dopatrywać dopiero od XVI w. Wówczas to reformator Kościoła Jan Kalwin obronił ideę stosowania stopy procentowej jako podstawy działalności gospodarczej zgodnej z naukami chrześcijańskimi.

Inwestowanie jest podstawą rozwoju świata, krajów, organizacji gospodarczych, a także każdego człowieka myślącego o przyszłości. Przeciwnością inwestowania jest konsumpcja zbiorowa i indywidualna. Jako że podstawowym źródłem inwestowania są oszczędności (także służące spłaceniu kredytów inwestycyjnych), to ich przejadanie ogranicza bądź definitywnie przeciwdziała podejmowaniu przedsięwzięć inwestycyjnych. Inaczej mówiąc, inwestowanie polega na ograniczaniu bieżącej konsumpcji z dysponowanych środków i przeznaczaniu ich na takie cele, które według przewidywań i szacunków powinny przynieść określone korzyści, zazwyczaj identyfikowane oraz zbieżne z celami inwestującego.

Pojęcie **inwestycji** nie jest jednoznaczne. Przez inwestycję można rozumieć zarówno lokatę kapitału w postaci zakupu udziałów w funduszach inwestycyjnych, akcji, obligacji bądź innych papierów wartościowych, zakupu dzieł sztuki, złota, jak też efekt procesu budowy obiektów materialnych lub nabycia określonych nieruchomości w celu osiągnięcia spodziewanych, konkretnych korzyści.

Inwestowanie budowlane obejmuje szeroki wachlarz zamierzeń i działań rozwojowych, ochronnych (np. związanych z ochroną środowiska naturalnego) oraz obronnych. Można inwestować w nieruchomości, które w wyniku

Rysunek 1. Logika procesu inwestycyjno-budowlanego

Rozdział 1

RYZIKO INWESTOWANIA BUDOWLANEGO

Od kilkudziesięciu już lat obserwuje się stałą tendencję zmian strukturalnych w procedurach przygotowywania i decydowania o podjęciu przedsięwzięć inwestycyjnych. O ile w pierwszych powojennych latach podstawowym celem inwestycji, zwłaszcza w krajach dotkniętych skutkami wojny, było zaspokajanie podstawowych potrzeb społecznych (mieszkania, odzież, żywność), a także militarnych, związanych z zimną wojną, a podaż nie nadążała wówczas za popytem, o tyle w kolejnych latach większego znaczenia nabierały badania marketingowe oraz szeroko pojmowany rachunek efektywności ekonomicznej.

Coraz bardziej nasycony rynek stawia przed potencjalnymi inwestorami nowe wyzwania, głównie związane z rozwijającą się w skali globalnej konkurencją, wykraczającą poza granice jednego kraju i kontynentu.

Ogólnie tendencje te zmierzają do poszerzania faz czy też etapów określanych zazwyczaj jako przedinwestycyjne oraz do zdecydowanego skracania okresów realizacji budowy – nie tylko wskutek wielkiego postępu w technologiach budowlanych. Z punktu widzenia inwestora analizy i rozważania przedinwestycyjne stanowią stosunkowo niewielki koszt przyszłej inwestycji, ograniczają natomiast ryzyko nietrafionych inwestycji. Cykl samej realizacji budowlanej inwestycji jest bowiem okresem zamrożenia kapitału, a więc praktycznie czasem straconym dla inwestora w oczekiwaniu na spodziewane efekty, które zawsze są podstawowym celem inwestowania, bez względu na trudności kwantyfikacji planowanych efektów.

Na zmiany strukturalne w inwestowaniu najczęściej największy wpływ wywierają zmieniające się w czasie **kryteria lokalizowania inwestycji**. Dawne kryteria lokalizowania, przede wszystkim inwestycji produkcyjnych, preferowane w okresach dominującej roli inwestycji publicznych, które miały na celu aktywizację terenów nierozwiniętych bądź względy polityczne i obronne, zastępowane są kryteriami minimalizowania kosztów produkcji i transportu, unikania lokalnych barier administracyjnych, omijania wysokich podatków, opłat lokalnych itd.

Współczesne kryteria lokalizacji, zwłaszcza inwestycji o znacznym zasięgu oddziaływania rynkowego, mają ścisły związek z postępującą globalizacją w skali światowej. Dla podkreślenia roli lokalizowania inwestycji w niektórych

Rozdział 9

INTEGRACJA OPROGRAMOWANIA

Proces projektowania, budowania i eksploatacji obiektu wymaga współpracy wielu różnych grup zawodowych i licznych przedsiębiorstw. W procesie tworzenia obiektu bierze udział m.in. inwestor (specyfikując funkcję obiektu), urbanista, architekt, architekt krajobrazu, konstruktor, elektryk, instalator sanitarny, kosztorysant, geodeta oraz technolog. Każdy z uczestników procesu projektowania najczęściej wykorzystuje swoje specjalistyczne oprogramowanie, do którego potrzebuje pewnych danych uzyskiwanych z projektów (opracowań) innych branż (specjalności) – dane w dużym stopniu przenosząc „ręcznie”. Wyraźnie brakuje jednego wspólnego formatu danych lub wspólnej bazy danych, z której mogą korzystać wszyscy.

Już w latach 60. ub. w. powstała koncepcja integracji oprogramowania stosowanego w budownictwie. Grupę programów z zakresu budownictwa obecnie określamy skrótem AEC (ang. *Architecture Engineering and Construction*). Na początkowym etapie rozwoju informatyki próbowano zbudować wielkie zintegrowane systemy poświęcone szeroko rozumianemu budownictwu, np. ICES (*Integrated Civil Engineering Systems*)¹. Wówczas w sprzęcie komputerowym dominowały duże maszyny obliczeniowe (ang. *mainframe computer*)². Miniaturyzacja sprzętu obliczeniowego (komputerów) i łatwość dostępu spowodowała gwałtowny rozwój wąsko specjalizowanego oprogramowania. Programy powstające niezależnie najczęściej nie współpracowały ze sobą. Wymiana danych była i jest utrudniona.

Problem integracji oprogramowania jest ściśle związany z historią rozwoju informatyki. Inaczej próby integracji wyglądały w czasach mainfremów, inaczej w czasach izolowanych komputerów PC, a jeszcze inaczej w czasach sieci komputerowych. Każda z firm zdobywająca dominującą pozycję na rynku oprogramowania inżynierskiego próbowała narzucić swoje formaty danych oraz swoje rozwiązania informatyczne.

---

¹ Używano wówczas innego nazewnictwa – były to systemy (wtedy mówiono, że są to języki komputerowe) problemowo zorientowane (ang. *problem-oriented computer language*).

² Komputery główne – klasa dużych komputerów przeznaczonych do obsługi wielu użytkowników.

WYKAZ RYSUNKÓW

Rysunek 1.	Logika procesu inwestycyjno-budowlanego	14
Rysunek 2.	Rodzaje ryzyka w inwestowaniu budowlanym	19
Rysunek 3.	Cykl przedsięwzięcia inwestycyjnego według UNIDO ..	35
Rysunek 4.	Etapy realizacji inwestycji budowlanej	38
Rysunek 5.	Wybór strategii firmy motywującej do inwestowania ...	40
Rysunek 6.	Elementy analizy marketingowej w regionie	42
Rysunek 7.	Wyznaczanie progu rentowności inwestycji.....	65
Rysunek 8.	Analiza SWOT weryfikująca pomysł inwestycyjny.....	67
Rysunek 9.	Proces decyzyjny klasycznego dewelopera	75
Rysunek 10.	Struktura badań chłonności terenu pod inwestycje budowlane	79
Rysunek 11.	Konkretyzacja przeznaczenia terenu od studium do miejscowego planu fragmentu Krakowa.....	84
Rysunek 12.	Uwarunkowania w decyzjach inwestycyjno- -budowlanych	86
Rysunek 13.	Podział budynków na grupy wysokości	94
Rysunek 14.	Podstawowe odległości budynków od granic działki ..	106
Rysunek 15.	Wyznaczanie odległości i wysokości budynków od innych obiektów.....	108
Rysunek 16.	Zasady określania odległości budynku zacienianego od obiektu projektowanego.....	109
Rysunek 17.	Wyznaczanie dopuszczalnej odległości i wysokości budynków za pomocą linijki słońca.....	111
Rysunek 18.	Idea BIM.....	162
Rysunek 19.	Aktywa BIM.....	163
Rysunek 20.	Poziomy dojrzałości BIM	168
Rysunek 21.	Czasochłonność projektowania.....	172